

A pótlékok beépítése a bérekbe

Jelenleg a szakdolgozók sokrétű munkája közti különbséget pótlékok útján is differenciálták. A fix összegű pótlékok súlya csökkent a valorizáció hiányában, egyes esetekben alacsony mértékük következtében már nem fejtettek ki elég ösztönző hatást, ezért ugyan azzal a céllal újabb - éves jóváhagyást igénylő - szakágazati, sürgősségi, traumatológiai stb. pótlékok bevezetésére került sor. Így egy nehezen áttekinthető, kevésbé ösztönző és sok adminisztrációval járó kereseti struktúra jött létre, amely más egyéb - a munkavégzés idejéhez kapcsolódó - ügyeleti, műszak vagy rendkívüli munkavégzési pótlékokkal együtt a dolgozók számára is követhetetlen. Ezért támogatható a Tárca egyszerűsítési törekvése úgy, hogy az indokolt ösztönző hatásokat is erősíteni kell és ez nem jelentheti azt, hogy a dolgozók béremelése a pótlékok elvonásával történjen, az azok helyébe lépő ösztönző kereseti elemeket a béremelést követő lépésként kell megvalósítani.

A pótlékok egy része a munka törvénykönyve és a 2003. évi LXXXIV. törvény által szabályozott rendkívüli munkavégzési, műszak és ügyeleti pótlékok változtatása csak törvényi módosítással lehetséges. Az ügyeleti pótlékok áttekintése aktuális lehet, azonban ezt célszerű egy későbbi időpontban az orvosi bérrendszer egészének áttekintésével egyidejűleg napirendre tűzni. Ugyan így napirendre kellene tűzni az orvosi bérezés és a szakdolgozói bérezés, pótlékok elveinek struktúrájának együttes áttekintését is, különös tekintettel a felzárkóztatási üdvözlendő szándékokra.

A nagy felelősséget, a munkaintenzitást, folyamatos jelenlétet és nagy mentális terhelést jelentő munkakörökben eddig jellemző magasabb keresetet egyszerűbb formában, de fenn kell tartani. Ugyancsak magasabb keresetet kell továbbra is adni azokban a munkakörökben, ahol a munkavállalók nagyobb kockázatok mellett végzik a munkájukat, különösen megterhelő a munkájuk szakterületi vagy betegforgalmi okokból, vagy nagyobb felelősséget jelentő vezetői feladatot látnak el.

A 2024. évi bértáblát az eddigi 2 fontos rendező elvét - a szakképzettség és a szakmai tapasztalat szerinti differenciálása mellett - ki kell egészíteni az előzőekben jelzett terhelési és kockázati tényezők figyelembevételével.

Ebben lehetséges megoldás, ha az érintett területeken dolgozók az eddig kifizetett pótlékokat kiemelt béremelés formájában kapják meg. Ennek egyik lehetséges formája, ha az adott bérkategóriához 3-4 bértétel tartozik, attól függően, hogy melyik preferált munkaterületen dolgozik a munkavállaló. A másik lehetőség, hogy ha a bértábla szerinti bér mellé egy szorzószám kerül meghatározásra, meghatározva azokat a munkaköröket, amelyek betöltése esetén, az adott szorzószámmal beszorzott bér jár a munkavállalónak, amíg az adott munkakört tölti be.

Megoldás jelenthet, ha egy alsó és felső bérhatár megjelölése történik minden egyes bérkategóriánál, ahol az alsóba azok a munkakörök tartoznak, ahol sem nagyobb felelősség, mentális vagy fizikai terhelés, és nem kiemelkedő a munkaintenzitás sem. A felső határt azoknál kell alkalmazni, ahol kiemelkedően magas felelősség, mentális terhelés, folyamatos jelenlét, nagy munkaintenzitás a jellemző. A bérhatáron belül súlyozható a kockázati tényező legalább az eddig is pótlékként megállapított összeg biztosításával vagy indokolt esetben annál magasabb összeg kifizetésével.

A béremelésekhez elkülönített bérkeretet az orvosi alaphér 37%-ának elérését követően, amely a bértábla alsó határát jelentenék az eddig, a pótlékokra fordított bázis összeget lehet egy munkakörönként differenciált béremelésre fordítani.

Indoklás és javaslatok

A munkaköri pótlékok szakdolgozói körben

Ezek többségét jelenleg a 256/2013./VII.5./ Kormányrendelet, illetve OKFŐ utasítások szabályozzák. Míg az orvosok részére megállapítható pótlékok többségének meghatározása az OKFŐ hatáskörébe tartozik, a szakdolgozói pótlékok széles körét törvény vagy Kormányrendelet szabályozza, illetve egyes pótlékok - szakágazati pótlék - szintén az OKFŐ szabályozási körébe tartozik.

A 256/2023.(VII 5.) Kormányrendelet által szabályozott munkaköri pótlékok fix összegűek, még a jogelőd közalkalmazotti törvény 20 000 Ft-nyi beralapját alapul véve annak %-os megoszlásában. A mértékek a bérekhez viszonyítva alacsonyak, eredeti funkcióikat kevésbé töltik be emiatt, azonban mivel igen indokolt egyes munkakörök kiemelt ösztönzése a nagyobb felelősség, az általánostól nagyobb megterhelés miatt ezen ösztönző elemek megtartása, esetenként erősítése igen fontos.

Annak érdekében, hogy a béremelés ne kapcsolódjon a pótlék címen eddig megadott kereseti elemek csökkentésével, a pótlékok helyett magasabb bért kell megállapítani azokban a munkakörökben, ahol eddig a munkaköri vagy más pótlékok biztosították a nagyobb felelősségű vagy egyéb szempontból megterhelőbb munkakörök betöltését. Ezzel egyidejűleg azonban érdemes áttekinteni ezeket a munkaköröket részben, hogy valóban fennáll-e jelenleg is a kiemelt terhelés, illetve vannak-e olyan munkakörök, amelyek az átlagos munkafeltételektől kedvezőtlenebb feltételeket jelentenek, és ezért magasabb bér megállapítása indokolt, de eddig nem vonatkoztak rájuk ezek a szabályok.

A pótlékok funkcióját helyettesítő magasabb bérkategória esetén figyelemmel kell lenni arra, hogy ahol eddig pótlék volt, ott a béremelés jelentsen kompenzációt, kivéve, ha az adott pótléknak jelenleg semmi szakmai indoka nincs vagy a pótlék teljesen súlytalan. A gyakorlatban jellemző pótlékok egy része automatikus a jogszabály erejénél fogva, míg más területeken jóváhagyástól függ és évenként is változó mértékű, a helyi anyagi lehetőségekhez vagy prioritásokhoz kötődik.

A, A jelenlegi munkaköri pótlékok egyik csoportja a kiemelten nagy felelősséghez, munkaintenzitáshoz, folyamatos jelenléthez és mentális megterheléshez kapcsolódik, ide sorolhatóak a traumatológián, a műtőkben dolgozók, az intenzív terápia, a sürgősségi területeken - beleértve a mentődolgozókat is - dolgozók munkaköri pótlékai. Ezek egy része a kormányrendelet által szabályozott munkaköri pótlék, A különösen nagy stressznek és felelősségnek kitett területeken a 256/2013.(VII.5.) Kormányrendeletben szabályozott pótléka 30 000 Ft, amely a jogszabály alapján a következő területekre terjed ki:

- aa) aneszteziológiai és intenzív terápiás osztályon dolgozó szakasszisztens, ápoló intenzív terápiás pótléka,
- ab) traumatológiai osztályon három műszakos munkahelyen foglalkoztatott ápoló traumatológiai pótléka,
- ac) műtőben foglalkoztatott műtős szakasszisztens asszisztensi pótléka,
- b, ide tartozik a kivonuló mentődolgozó sürgősségi pótléka, ami érthetetlen módon csak 24 000 Ft.

Mivel a felsorolt szakterületek munkaerőutánpótlásának biztosításához már ez a 30 000 Ft többletpótlék nem bizonyult elégségesnek a munkaerő megtartásához, ezek kiegészülnek több esetben szakágazati, traumatológiai vagy egyéb címen sürgősségi juttatott pótlékkal nagyrészt ugyan annak a kiemelt terhelésnek az elismeréseként jelentkeznek. Ezek felső határa az OKFŐ szabályozása szerint az alapbér 20%-a. Ezeket a pótlékokat évente kell engedélyeztetni, gyakran a jóváhagyások késnek, így nem tudnak elég erős ösztönzést sem kifejtteni. Mivel az éves jóváhagyási procedúra és hogy ezekre nem lehet automatikusan finanszírozást kapni, nagy bizonytalanságot eredményez, ezeket a pótlékokat állandó jelleggel folyósított módon a bér részeként kell az érintett szakdolgozók részére biztosítani. Ezeket célszerű összevonni és a bér részeként meghatározni, amely nagyobb biztonságot nyújt és ezért erősebb az ösztönző hatása is

Mivel ez a pótlék az adott területeken dolgozóknak csak egy részét érinti, ezért a pótlékra jogosultak körének tágabb meghatározása lenne indokolt, hiszen pl. egy műtőben vagy intenzív beteget ellátók csapatban dolgoznak, minden munkakörre szükség van, a magasabb bérezés az adott teamben dolgozók mindegyikére terjedjen ki az alapbérrel arányos és nem fix díj formájában.

A pótlékot a ténylegesen végzett munkafeladat és nem az osztálybesorolás alapján kellene meghatározni, mint ahogyan ez a gyakorlatban jellemző, pl. a mentők ugyan úgy kiemelt pótlékot érdemelnek, mint a sürgősségi osztályon dolgozók, vagy a különböző szakterületi vagy a műtőkben dolgozók munkája igen nagy felelősséggel, mentális terheléssel jár, akkor is, ha előre tervezett beavatkozásokat végeznek. Ezért a kiemelt bértarifa alkalmazását javasoljuk a mellékletben szereplő szakmacsoportok minden munkakörénél. Ez összhangban van azzal a súlyozási táblával is, amelyiket az orvosi ügyeletek súlyszámainak a meghatározásánál alkalmaznak. /1 melléklet. sürgősségi szakmacsoport, 2 melléklet. műtői szakmacsoport, 3. melléklet szülészeti szakmacsoport

1. JAVASLAT az A pontban érintettek esetén

A mellékletben felsorolt sürgősségi, műtői és szülészeti szakmacsoportba tartozó területeknek az átlagosan megvalósuló béremelést követően az azt meghaladó, az adott bértábla besorolásnál + 30% kiemelt alapbérének bevezetése vagy az adott kategóriához tartozó bér, 1,3-as súlyszámmal történő megemlése mindaddig, amíg az érintett munkavállaló az adott munkaterületen végzi feladatait.

A besorolásnál a munkavégzés jellege és ne az osztályba való besorolás legyen a meghatározó.

B, A jelenleg hatályos munkaköri pótlékok másik csoportját az átlagostól nagyobb egészségi kockázatoknak vagy kedvezőtlenebb munkafeltételeknek, munkaidőbeosztásnak kitett munkakörökben dolgozók pótlékjai teszik ki. Ezen pótlékok összege többségében 24 000 Ft bruttó összeg, ami az átlagos bér 6%-át teszi ki, az alapbértől függően azonban eltérő 4-8% közti arányt képvisel a jelenlegi bérekhez viszonyítva. Ha ezt a tervezett béremelések utáni bérekre vetítjük, akkor 4-6% közti arány a bérekhez viszonyítva. Ilyenek az ionizáló sugárzásnak kitett, a fertőzésveszélynek nagyobb mértékben kitett munkahelyeken laborban vagy a vérellátóban, de akár a mosodában dolgozók is, a pszichiátriai intézményekben nagyobb betegek általi agresszióknak kitett dolgozók. Bár másik jogszabály rögzíti, de ide sorolandók azok a védőnői pótlékok is, amelyek a hátrányos településeken nagyobb kockázatoknak kitett dolgozókat illetik meg. E körbe tartoznak és külön kiemेलést érdemelnek a nagyobb és többféle kockázatnak, nagy fizikai terhelésnek kitett 3 műszakos munkabeosztású helyeken dolgozó ápolóknak nyújtott ápolási pótlékok is. is.

Annak érdekében, hogy a 24 000 Ft-nak megfelelő kereseti elem ne vesszen el, ezt egy az adott munkakör ellátásához kapcsolódó 5-6%-kal magasabb alapbérrel kell tolerálni, illetve ösztönözni ezeken a területeken a munkavállalást. A jogszabály szerint a következő területek érintettek:

- ba) röntgenben dolgozó asszisztens diagnosztikai pótléka,
 - bb) röntgengépjavító műszerész diagnosztikai pótléka,
 - bc) diagnosztikai laboratóriumban diagnosztikai tevékenységet végző asszisztens diagnosztikai pótléka,
 - bd) boncolást végző boncmester, boncsegéd infektológiai pótléka,
 - be) vér és vérvérvétel előállítását végző asszisztens infektológiai pótléka,
 - bf) fertőző beteget ellátó, valamint pulmonológiai gondozóban foglalkoztatott egészségügyi szakdolgozó infektológiai pótléka
 - bg) pszichiátriai osztályon, pszichiátriai, addiktológiai gondozóban dolgozó ápoló pszichiátriai pótléka,
 - bh) műszakbeosztástól függetlenül, a három műszakos munkahelyen ápolási tevékenységet végző ápolási pótléka, kiemelésre javasolt
 - bi) az Országos Mentőszolgálat kivonuló állománya sürgősségi pótléka, Az 1. kategóriába átsorolásra javasolt
 - bj) szülészeti osztályon foglalkoztatott szülésznő asszisztensi pótléka, az 1. kategóriába átsorolásra javasolt
 - bk) műtősegéd asszisztensi pótléka, az 1.be átsorolásra javasolt
 - bl) mosodában, teljes munkaidőben a szennyes ruhák átvételét végző infektológiai pótléka,
- védőnők területi és fix pótléka a 43/1999. Kormányrendelet szerint

2. JAVASLAT a B. ponthoz

A jelenleg 24 000 Ft pótlékkal dotált területeken a bértáblában az adott kategóriához meghatározott bértétel 6%-kal megemelt bére azokban a munkakörökben, /az 1. pontban érintett munkakörök kivételével/ ahol eddig a 24 000 Ft munkaköri pótlék és a közepes megterhelésű területeken dolgozó védőnők.

C, A 3 műszakos munkahelyeken ápolási feladatot ellátó osztályokon dolgozók munkáját magasabb bérrel kell honorálni, mint a jelenlegi ápolási pótlék attól is függően, hogy milyen szakterületen végzik a munkájukat. Ha többes terhelés is fennáll, akkor biztosítani kell a magasabb béremelést is, akkor is, ha nem az előzőekben sorolt kiemelt területen dolgoznak. Így ha a 3 műszakos munkaterületen ápolási feladatot ellátó nagyobb kockázatnak kitett munkahelyen is dolgozik, pl. pszichiátria vagy infektológia javasoljuk, hogy a több szempontból hátrányosabb munkakörben dolgozó magasabb bért kapjon, mintha csak egy kockázati és munkakörülmény állna fenn. Itt kellene a terhelésbeni különbségek elismerésére is módot adni. Pl. egy országos vagy megyei nagyobb forgalmú intézményben, ahol az ápolókra nagyobb betegszám jut ugyan csak magasabb bér megállapítása indokolt. Ez annál is inkább indokolt, mert láthatóan az ápolói több műszakos munkakörökben, különösen egyes szakterületeken lehet jelentős hiánnyal számolni.

3. JAVASLAT a C ponthoz

A 3 műszakos ápolási munkát végzők esetén +10%-os legyen az adott bérkategóriához tartozó többletbéremelés mértéke, amennyiben a 2. pontban felsorolt kockázatoknak kitett, valamint a krónikus ellátásban és az onkológiai betegellátásban dolgozik, kivéve az 1. csoportba sorolt területeket, valamint a nagyobb megterhelésű csoportokban dolgozó védőnői munkavállalók. . E körbe sorolandók azok a védőnők is, akik a magasabb leterhelésű csoportban dolgoztak.

D, Az eddigiekben kisösszegű 7 200 Ft havi összegű pótlékkal dotált munkakörök, amelyek minden asszisztent, szakasszisztent megillettek. A pótlék súlya elenyésző, sok asszisztens az előzőek valamelyikében érintett, tehát elhagyásra javasoljuk egyszeri bérkompenzációval.

A jogszabály szerint

c) a pótlékalap 36%-a valamennyi asszisztensi és szakasszisztensi képesítéssel rendelkező (szak)asszisztensi munkakörben dolgozó asszisztensi pótléka.

E, Vezetői feladatokat betöltő szakdolgozók

Ebbe a körbe tartozik a védőnő mentorok vagy vármegyei mentorok pótlékja is, amelynek összege 50 000, illetve 100 000 Ft. Bár a szakdolgozók vezetői pótlékára 20 000 Ft összeg van megjelölve a 256/2013(VII.5) Kormányrendeletben, azonban a vezetői feladatok, beleértve a gyakori helyettesítéseket is 20 000 Ft-nál magasabb pótlékot érdemelnek, mivel a vezetők gyakran a műszakpótlék által sem érintettek. Ezért hasonló mértékű elismerés lehet indokolt, mint a mentorok vagy vármegyei mentorok esetén. A gyakorlatban több esetben kapnak most is 20 000 Ft-nál magasabb pótlékot a nagyobb felelősség, nagyobb szakmai tapasztalat miatt is. Figyelembe kell venni az orvosok részére megállapítható vezető pótlék korlátokat is, aminek a felső határa jelenleg 150 000 Ft. Itt is szóba jöhet e pótlék beolvasztása a bérbe, illetve a bér részeként történő meghatározása, de mivel a vezetői megbízatások általában határozott időre szólnak, ezért megfontolandó azoknak pótlék formában történő megőrzése az irányított egység szintjétől függően 20 000 -100 000 Ft közti összegben /vármegyei szint 100 000 Ft, városi szint 50 000 Ft, kisebb vezetői feladatkör 20 000 Ft.

4. JAVASLAT az E ponthoz

A vezetői feladatok végzését a bértételeknél 20 000-150 000 Ft közti havi kiemelt bérrel javasoljuk elismerni a vezetői feladat súlyának és szakterületének megfelelően. Mentor védőnők, főnővérek, intézeti főnővérek, vezető asszisztensek.

5. JAVASLAT

A szabályozó kormányrendeletben ki kell mondani, hogy a béremelés nem járhat az eddigi munkaköri vagy szakágazati pótlékokból adódó kereset elvonásával, azokat a bérkategóriához tartozó megemelt alaphér fölötti bérrel kell megállapítani

A munkakörhöz kapcsolódó megemelt bér addig illeti meg a munkavállalót, amíg az emelt bérre alapot adó munkakörben dolgozik, egyidejűleg azok mértékével legalább megegyező további béremelés formájában kell beépíteni a kereseti elemek közé.

6. JAVASLAT

A magasabb szintű kompetenciák megszerzését, illetve részben a képesítési pótlék eltörlését pótolná az a javaslatunk, miszerint, ha egy munkakör többféle képzettséggel is betölthető, azt a legmagasabbat kell figyelembe venni, amelyikkel a munkavállaló rendelkezik. A magasabb szintű tudás megszerzése a szakdolgozói kompetenciák tervezett bővítése miatt különösen indokolt. Ezt ösztönöznél, ha a magasabb szintű szakirányú tudás megszerzése magasabb anyagi elismerést is eredményezne.

Példák a javaslatokban foglaltakra

A javaslat alapján egy E kategóriás 21 éves gyakorlattal rendelkező szakdolgozó alaphére 612 956 Ft, ha pl. a pszichiátrián ágy mellett dolgozik 674 251 Ft, ha sürgősségin, műtési szakmában vagy intenzív terápián dolgozik akkor 796 842 Ft lenne, egy segédápoló alaphére ugyanennyi gyakorlattal 405 867 Ft és ha ágy mellett dolgozik a pszichiátrián vagy infektológián,

onkológiai osztályon vagy krónikus belgyógyászatban, akkor 446 453 Ft, ha SBO-on, akkor 527 627 Ft a javaslat szerint. Felsőfokú végzettséggel 21 éves gyakorlattal /főiskola/ 791 500 Ft, ágy melletti munka esetén 870 650, sürgősségi, intenzív vagy műtéti területen 1 028 950 Ft, amennyiben az orvosi átlagbér alapja az általunk javasolt alapbér.

Mellékletek

1.SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS SZAKMACSOPORT

- 3.1. Aneszteziológiai asszisztens
- 3.2. Aneszteziológiai szakasszisztens
- 3.3. Aneszteziológiai szakasszisztens (egészségügyi szakasszisztens) (54)
- 3.4. Betegkísérő (33)
- 3.5. EKG asszisztens
- 3.6. Felnőtt aneszteziológiai és intenzív szakápoló (54)
- 3.7. Gyermekek aneszteziológiai és intenzív szakápoló (54)
- 3.8. Gyermekek-intenzív terápiás szakápoló (klinikai szakápoló) (54)
- 3.9. Intenzív betegellátó szakápoló
- 3.10. Intenzív betegellátó szakápoló (klinikai szakápoló) (54)
- 3.11. Intenzív betegellátó szakasszisztens
- 3.12. Intenzív terápiás ápoló
- 3.13. Intenzív-terápiás szakasszisztens
- 3.14. Kardiológiai és angiológiai szakasszisztens (54)
- 3.15. Kardiológiai szakasszisztens (egészségügyi szakasszisztens) (54)
- 3.16. Mentőápoló
- 3.17. Mentőápoló (52)
- 3.18. Mentőtiszt
- 3.19. Mentőtiszt (BSc)
- 3.20. Mentőtiszt (középfokú)
- 3.21. Sürgősségi szakápoló (54)
- 3.22. Újszülött-csecsemő-gyermekek intenzív terápiás szakápoló
- 3.23. Újszülött-koraszülött intenzív terápiás szakápoló
- 3.24. Újszülött-koraszülött intenzív terápiás szakasszisztens

2.. MŰTÉTI ELLÁTÁS SZAKMACSOPORT

- 10.1. Emésztőszervi endoszkópos szakasszisztens
- 10.2. Emésztőszervi endoszkópos szakasszisztens (egészségügyi szakasszisztens) (54)
- 10.3. Endoszkópos szakasszisztens (54)
- 10.4. Gipszmester (33)
- 10.5. Műtéti asszisztens (52)
- 10.6. Műtéti szakasszisztens (54)
- 10.7. Műtős asszisztens
- 10.8. Műtős szakasszisztens
- 10.9. Műtős szakasszisztens (egészségügyi szakasszisztens)
- 10.10. Műtőssegéd
- 10.11. Műtőssegéd (31)
- 10.12. Műtőssegéd (33)
- 10.13. Műtőtechnikus (52)

3. SZÜLÉSZETI ELLÁTÁS SZAKMACSOPORT

- 11.1. Szülész nő
- 11.2. Szülész nő (54)
- 11.3. Szülész nő (55)
- 11.4. Szülész nő (BSc)